

Ysgrifennwch eich enw yma

Cyfenw

Enwau eraill

Dyfarniad
Pearson BTEC
Lefel 1/Lefel 2
Cyntaf

Rhif y Ganolfan

--	--	--	--	--	--	--	--

Rhif Cofrestru'r Dysgwr

--	--	--	--	--	--	--	--

Iechyd a Gofal Cymdeithasol

Uned 1: Datblygiad Rhychwant Oes Dynol

Dydd Mercher 17 Mai 2017 – Bore

Amser: 1 awr

Cyfeirnod y Papur

21919G

Nid oes angen unrhyw ddeunyddiau eraill arnoch.

Cyfanswm
Marciau

Cyfarwyddiadau

- Defnyddiwch inc neu feiro **du**.
- **Llenwch y blychau** ar ben y dudalen hon drwy nodi eich enw, rhif eich canolfan a rhif cofrestru'r dysgwr.
- Atebwch **bob** cwestiwn.
- Atebwch y cwestiynau yn y manau gwag a ddarperir – *efallai bydd mwy o le gwag nag y bydd arnoch ei angen.*

Gwybodaeth

- 50 yw cyfanswm y marciau ar gyfer y papur hwn.
- Mae'r marciau ar gyfer **pob** cwestiwn yn cael eu dangos mewn cromfachau – *defnyddiwch hyn fel canllaw ar gyfer faint o amser i'w dreulio ar bob cwestiwn.*

Cyngor

- Darllenwch bob cwestiwn yn ofalus cyn dechrau ei ateb.
- Ceisiwch ateb pob cwestiwn.
- Edrychwch dros eich atebion os cewch amser ar y diwedd.

Trowch y dudalen ►

P51776A

©2017 Pearson Education Ltd.

1/

Pearson

Atebwch BOB cwestiwn.

Rhaid ateb rhai cwestiynau trwy roi croes mewn blwch ☒. Os byddwch yn newid eich meddwl am ateb, rhowch linell drwy'r blwch ☒ ac yna rhowch groes i nodi eich ateb newydd ☒.

1 Mae'r wybodaeth ganlynol am y teulu Edwards.

Darllenwch y wybodaeth ac atebwch y cwestiynau sy'n dilyn.

Mae Jon yn 41 oed ac yn briod ag Yasmin, sy'n 36 oed.

Mae ganddyn nhw ddau o blant:

- Mae Becky yn 12 oed
- Mae Connor yn chwe mis oed.

(a) Llenwch y tabl trwy ychwanegu'r cyfnodau bywyd a'r ystod oedran.

(3)

Enw	Cyfnod bywyd	Ystod oedran
Yasmin		19–45 oed
Becky		9–18 oed
Connor	Babandod	

Mae Connor yn chwe mis oed.

(b) Rhowch **ddwy** enghraifft o **sgiliau echddygol bras** bydd Connor yn eu datblygu yn ystod blwyddyn gyntaf ei fywyd.

(2)

1

.....

.....

2

.....

.....

Mae cwlwm (*bond*) cryf rhwng Connor a Yasmin.

(c) (i) Diffiniwch y term **creu cwlwm** (*bonding*).

(1)

.....

.....

.....

(ii) Rhowch **ddwy** enghraifft o weithgareddau allai helpu Connor i greu cwlwm gyda Jon.

(2)

1

.....

.....

.....

2

.....

.....

Mae Becky wedi dechrau'r ysgol uwchradd yn ddiweddar.

(d) Nodwch ba weithgaredd sy'n fwyaf tebygol o gefnogi datblygiad deallusol.

(1)

- A** Cyfarfod â ffrindiau
- B** Chwarae rygbi
- C** Darllen
- D** Siopa

Mae Becky yn treulio llawer o oriau ar ei phen ei hun. Mae hi'n teimlo'n ynysig yn gymdeithasol (*socially isolated*).

(e) (i) Nodwch **ddwy** effaith emosiynol bosibl ar Becky o fod yn ynysig yn gymdeithasol.

(2)

1

2

.....

(ii) Esboniwch sut gall Becky osgoi bod yn ynysig yn gymdeithasol.

(2)

.....

.....

.....

.....

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

Mae Becky yn 12 oed ac yn mynd trwy gyfnod o dyfu'n sydyn (*growth spurt*). Mae tyfu'n sydyn yn newid corfforol i bobl ifanc.

- (f) (i) Nodwch **ddau** newid corfforol arall gallai Becky fynd drwyddynt yn ystod y cyfnod bywyd hwn.

(2)

1

2

Mae angen rhywfaint o gefnogaeth ar Yasmin ar ôl geni Connor.

- (ii) Nodwch **ddau** weithiwr proffesiynol allai gynnig cefnogaeth ffurfiol.

(2)

- A** Teulu
- B** Nyrs
- C** Cymdogion
- D** Ffrindiau
- E** Gweithiwr gofal

Mae gan Jon swydd sy'n talu'n dda. Mae Yasmin yn aros gartref i ofalu am Becky a Connor.

(g) (i) Esboniwch **ddwy** effaith bosibl ar ddatblygiad emosiynol Becky oherwydd bod ei mam hi'n aros gartref.

(4)

1

.....

.....

.....

.....

2

.....

.....

.....

.....

(ii) Esboniwch **ddwy** effaith bosibl ar ddatblygiad deallusol Becky oherwydd bod ei mam hi'n aros gartref.

(4)

1

.....

.....

.....

.....

2

.....

.....

.....

.....

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 1 = 25 marc)

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA
PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

2 Mae'r wybodaeth ganlynol yn ymwneud â David, Carol a'u teulu.

Darllenwch y wybodaeth ac atebwch y cwestiynau sy'n dilyn.

Mae David yn 76 oed. Mae'n byw gyda'i wraig, Carol, sy'n 73 oed.
Mae David yn iach ac yn weithgar yn gorfforol.

Mae gan David hunan-ddelwedd gadarnhaol.

(a) (i) Diffiniwch y term **hunan-ddelwedd**.

(1)

Mae David wedi ymddeol o'i swydd amser llawn ond mae'n gweithio'n wirfoddol fel gyrrwr car ysbyty dri diwrnod yr wythnos.

(ii) Nodwch **ddwy** o fanteision gweithio fel gwirfoddolwr yn ystod ymddeoliad.

(2)

1

2

Mae Carol yn chwarae golff ddwywaith yr wythnos.

(b) Nodwch **ddwy** o fanteision chwarae golff i ddatblygiad corfforol Carol.

(2)

1

2

Mae David a Carol wedi bod yn briod am 50 mlynedd.
Maen nhw'n hapus ac yn fodlon iawn â'u bywyd.

(c) (i) Esboniwch **ddwy** o fanteision emosiynol perthynas tymor hir.

(4)

1

2

Mae David a Carol yn byw mewn byngalo dwy ystafell wely.

(ii) Esboniwch **un** fantais i oedolion hŷn o fyw mewn byngalo.

(2)

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

Mae gan David a Carol lawer o ffrindiau sy'n byw yn agos.

(iii) Esboniwch **ddwy** ffordd gall cyfeillgarwch (*friendship*) hybu teimladau o sicrwydd (*security*) a hapusrwydd i David a Carol yn eu cyfnod bywyd presennol.

(4)

1

.....

.....

2

.....

.....

Mae gan David frawd iau o'r enw Peter. Cafodd Peter ei anafu'n ddrwg iawn mewn damwain car ychydig fisoedd yn ôl. Mae hyn yn ddigwyddiad bywyd annisgwyl.

(d) Nodwch **ddau** ddigwyddiad bywyd annisgwyl arall gall pobl fynd drwyddynt.

(2)

1

.....

2

.....

Mae Peter wedi cael llawer o anhawster yn addasu i'w ffordd newydd o fyw ers ei ddamwain. Mae nawr yn defnyddio cadair olwyn, felly mae ganddo lai o annibyniaeth.

Nid oes gan Peter y cymhelliad (*motivation*) i orffen tasgau pob dydd sylfaenol. Mae'n poeni am fynd yn ôl i weithio eto fel pennaeth ysgol gynradd.

Mae David eisiau helpu Peter i addasu i'r newidiadau hyn.

- (e) Trafodwch sut mae David yn gallu helpu Peter i addasu i'r newidiadau corfforol ac emosiynol sy'n digwydd yn ei fywyd.

(8)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

Area with horizontal dotted lines for writing.

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 2 = 25 marc)

CYFANSWM AR GYFER Y PAPUR = 50 MARC

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

TUDALEN WAG

